

nogu pjevač u crkvi, pjevač i svirač na orguljama. Nije se študio, pjevao je gdje su ga god zvali. Obvezatno je nosio sve naše solo dionice za bas i bariton. Mnogi su nam se nudili, ali mi nismo trebali nikoga drugoga, imali smo svog Matišu. To je bila njegova zona. I mi smo znali da Matiša druge stvari ne pjeva i da njemu treba rezervirati mjesto u crkvenoj glazbi. I Matiša je to osjećao i s time se složio pa je taj prekrasan njegov glas kojim ga je Bog obdario najviše dolazio do izražaja u pjevanju na slavu Božju. Matiša je pjevao lijepo jer je njegova pobožnost bila iskrena, jednostavna i dostojanstvena, kao i on sam. Bio je osim toga lijepa stasa, pjevao je osjećajno, zato su ga valjda i izabrali da pjeva pred Papom kad je posjetio Zagreb. Bili smo počašćeni kad je odlučio doći u Kolegij i s. Imakulata je tada rekla da je uvijek željela njegov glas u zboru, ali se bojala da je on za nas odviše velika zvijezda i da je njegov glas toliko snažan i sonoran, možda previše za naš mali zbor s mladenačkim glasovima. Nije bilo tako. Matišin se baršunasti duboki glas savršeno prilagodio zboru. Puno je toga pjevao s nama. Najviše je volio pjevati Lukačićeve motete *Quam pulchra es, Canite et psallite, Nos autem* i dr. Volio je pjevati i Charpentierov *Te Deum*, Bachov *Božićni i Uskršni oratorij*, te Stradellin *Pietà, Signore*. Na misama je obvezatno pjevao psalam. "Kad bismo ga molili da pjeva na misi, uvijek smo mu morali dati da pjeva psalam", sjeća se s. Imakulata. Bilo je tu bezbroj sitnih ali dojmljivih sola, kao primjerice nezaboravni redak iz Jeremijinih tužaljki na NEK-u.

Posebno mjesto u njegovim nastupima s Collegiumom pripada Odakovu psalmu *Svrši stopi moje*. Matišina interpretacija uvelike je pridonosila tome da svatko napeto, pažljivo sluša početni solo, otkrivajući u njemu Božju poruku upravo za sebe samoga. Treća nezaboravna Matišina rola u Kolegiju bila je rezervirana samo za nas i ponekoga gosta, iznimnog i časnog, koji bi sudjelovao na našim proslavama. To je nezaboravni Matišin *Konj Ridan*, romanca o starom kočijašu i njegovu konju Ridanu. Poriječkom iz panonskih ravnica, s malo primjesa ruskoga glazbenog šarma, bila je uvijek svježija i jednako potresna kao god bi je Matiša pjevao. Posljednji put su je kolegijevci čuli kad ju je Matiša pjevao na izričitu kardinalovu želju.

Matiša je imao i svojih ljudskih slabosti, kao uostalom i svaki čovjek. One nam nisu posebno smetale, gotovo bi se reklo da nam je po njima bio nekako bliži i draži. Svi su slutili da mu život baš nije bio previše naklonjen i samo su strepili kakva će mu biti starost. No Bog, kojemu je Matiša vjerovao i kojega je cijeli život slavio svojim glasom, vodio je njegove stope i završio njegov put. Tu ostajemo bez riječi u poštovanju i zahvalnosti što nam je Bog udijelio te je s nama bio sudionik ljepote.

Ljerka Jovanov

Sretan i blagoslovljen Uskrs svim pretplatnicima, suradnicima, prijateljima i dobrotvorima želi

Uredništvo i Uprava

IZ RADA INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU »ALBE VIDA KOVIĆ« KBF

VRIJEME RADOSNOG IŠČEKIVANJA

Došašće. Iščekivanje i susret s Bogom. Zaustaviti se u razmatranju prije sv. mise, makar samo na trenutak, osloboditi se svagdašnjih briga i smireno stati pred Boga. Tako nam se otvara jedan od mogućih putova vječnoga spasenja i približava Božje obzorje.

To smo doživljavali 10. prosinca 1996. godine u crkvi sv. Katarine u Zagrebu na euharistijskom slavlju kojemu su bili nazočni brojni studenti-laici i nekoliko profesora KBF-a, a predvodio ga je i propovijedao mr. Ivan Šaško, profesor liturgike na KBF-u.

Mješoviti zbor Instituta za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" započeo je euharistijsko slavlje skladbom A. Klobučara *Rosite nebesa*, a nastavio je *Hrvatskom misom* u čast bl. Augustina Kažotića M. Leščana. Otpjevao je i motet *Deposuit potentes* te koralni pripj. psalam *Dođi Gospodine Isuse* i popijevke *Padaj s neba* od J. Vallingera i *Raduj se grade Nazaret* (C.O.).

Kroz zvukove skladne harmonije pjevanja i potresno čitanje Izaije proroka (Iz 40, 1-11) sve je duboko odjekivalo u jednom smirenom i drugačijem vremenu. U Evanđelju koje smo čuli, te večeri je istaknuta čovjekova vrijednost i Očeva briga za svakoga pojedinog (Mt 18, 12-14). Patnja u noći tame ima svoj smisao. Taj smisao pruža radost i istinski duh zajedništva. A radost je temeljna značajka Došašća i sav je naš život, sva povijest čovječanstva veliko iščekivanje. "U Adventu prvi je Bog taj koji čeka, čeka da shvatimo kako smo planete koje imaju samo jedno sunce" (I. Šaško: iz propovijedi).

Hvala Bogu za taj susret, jer po njemu smo bliži i hvala svima koji su svojom molitvom i otvorenošću srca prihvatili i ponijeli u život poruku.

Trebala bi nam češća ovakva, pretežno studentska, euharistijska slavlja, predvođena *Institutom za crkvenu glazbu*, u kojima bismo se mi, studenti, okupili oko stola Gospodnjeg i pjevali mu pjesme hvale i slave. Nije li i to jedna od misija *Instituta za crkvenu glazbu*?

s. Vesna Babić

NA LJUBAV MOŽE SE ODGOVORITI SAMO LJUBAVLJU

(GLAZBA UZ BLAGDAN BOŽIĆA NA ICG-U)

Božić - blagdan radosti, čestitanja. Blagdan darivanja. Ta "Sin nam je darovan", veli Izaija. A na ljubav može se odgovoriti samo ljubavlju.

Ispunjen radošću i zahvalnošću zbog Božjeg sebedarja čovjek je "izazvan" uzvratiti, a kako drugačije nego bratu, čovjeku. Svatko prema primljenu daru trsi se dati ono najbolje, najljepše.

Glazbenici sigurno vjeruju ono što Tagore reče: "Znam da samo kao pjevač mogu stati pred Tebe", i u pjesmi i zvicima glazbala daruju sebe.

I ove godine upriličena je božićna glasovirska produkcija na kojoj su sudjelovali studenti ICG-a, izvodeći glasovirska djela. Iznimno bogat program izveden je u dvorani "Vijenac" na KBF-u.

Program:

1. J. S. Bach: *Dvoglasna invencija u B-duru*
Mate **Sušilović**, 1. god.
2. J. S. Bach: *Troglasna invencija u g-molu*
s. Biserka **Horvat**, 3. god.
3. L. van Beethoven: *Sonata op. 13 u c-molu*
2. *Adagio cantabile*
Gabrijela **Glavinić**, 2. god.
4. J. S. Bach: *Francuska suita c-mol*
Ivana **Barač**, 3. god.
5. L. van Beethoven: *Sonata op. 27 br. 1 u Es-duru*
1. *Andante. Allegro. Tempo I*
2. *Allegro molto vivace*
Magdalena **Sinovčić**, 2. god.
6. F. Chopin: *Etida op. 10 br. 9 u f-molu*
Aleksandra **Štetić**, 3. god.
7. F. Chopin: *Etida op. 10 br. 8 u F-duru*
Maruša **Pavičić**, 1. god.
8. A. Scriabin: *Etida op. 8 br. 5 u cis-molu*
Sandra **Tadić**, 4. god.
9. J. S. Bach: *Toccatu i fuga u e-molu*
Sandra **Petković**, 2. god.

Nastavnici:

1. Prof. Blaženka **Bačlija** - točke 1, 4, 6 i 8
2. Prof. Konstilija **Nikolić** - točke 2, 3, 5, 7 i 9

Zatim se u III. dvorani Instituta nastavilo s čestitanjem Božića prigodnim programom i domjenkom.

Najprije je prof. Ivan **Šaško**, čestitajući Božić, s nazočnima podijelio svoja razmišljanja o teološko-liturgijskoj dimenziji glazbe unutar božićnog slavlja i preispitivanju izbora pjesama u liturgiji, te na potrebu novih vokalnih skladbi koje će provirati iz evandeosko-liturgijskog navještaja.

Govoreći o smislu čestitanja p. Duda kaže: "Čestitati Božić znači čestitati svakom čovjeku što je ljubljen od Boga". U programu koji je uslijedio, a pripremila ga je prof. s. Imelda **Dolibašić** sa studentima III. godine, upravo se to htjelo naglasiti - zahvaliti Bogu što smo ljubljeni i što možemo ljubiti. Sve to izrazili su glazbom i riječju - od *Ode radosti* do *Tebe Boga hvalimo*, od Beethovenove iskricice *Moj hobi je voljeti ljude*, do Bosmansovog poticaja kako na tisuću načina prenijeti poruku čovjeku: *Živjeti je radost*. I zaista jedini pravi čovjekov odabir je darivanje i zahvalnost; darivanje od jutra do večeri, zahvalnost od rođenja do smrti...

s. Slavica Filipović

NEKOLIKO CRTICA IZ LITURGIJSKO GLAZBENOGA RAZMIŠLJANJA O BOŽIĆU*

Mnogi će u ovim danima posezati za različitim kičastim riječima koje čovjek povremeno treba, no, premda bih trebao koristiti koje glazbeno djelo i premda bih se mogao složiti s izjavom Iginija Tarchetija koji je rekao: "La musica é fra le

* Ova su razmišljanja iznešena na prigodnom čestitanju Božića koje je za svoje studente i profesore organizirao Institut za crkvenu glazbu 18. prosinca 1996.

arti la più divina, perché la più indeterminata" ('Glazba je najbožanstvenija među umjetnostima, jer je najmanje ograničena'), ipak ću se najprije poslušiti, meni bližom, poezijom. Prisjećam se jedne pjesme i uzimam u ruke zbirku Williama Blakea i, ne baš slučajno, nadoh ove stihove iz njegove zbirke 'Jerusalem' (pjesma 'The fields from Islington to Marybone...')

*The Divine Vision still was seen
Still was the Human Form Divine,
Weeping in weak and mortal clay,
O Jesus, still the Form was thine
And thine the Human Face, and thine
The Human Hands and Feet and Breath
Entering thro' the Gates of Birth
And passing thro' the Gates of Death...*

Znakovite su spomenute dvije kitice koje pokušavam prevesti:

*Još ljudsko obličje bijaše božansko
Božanski se još uvijek vidio lik
plačući u slaboj i smrtnoj ilovači,
al' Isuse, još tvoj bijaše oblik,
I tvoje bi ljudsko lice
i tvoje ljudske ruke, noge i dah
koje ulaze kroz vrata rođenja
i prolaze kroz smrt i kroz prah.*

Ova pjesma nipošto nije izričito božićna po ugodaju na kojega smo naviknuli u ovim danima, ali je naznaka onoga na što se kod Božića trebamo naviknuti ili barem sve više imati u svijesti. Ovi stihovi obilježavaju brigu oko okvira povijesti spasenja. Ako Božić ispadne iz toga okvira, kojega nazivamo historia salutis, tada nećemo vidjeti sliku ili ćemo je vidjeti u drugim okvirima. Ne zaboravimo da i okvir pripada slici. Slika bez okvira postaje nešto drugo, često neprepoznatljivo.

Nisam znao što bih vama, upravo vama govorio, a da ne ponovim do riječi ono što sam na različitim mjestima ovih dana već spominjao. I slučajno sam se sjetio zgrade od prije nekoliko dana kada mi se u nevezanom razgovoru jedan čovjek razočarano obratio pitanjem: Je li istina da pjesma *Stille Nacht, heilige Nacht* nije liturgijska pjesma? Nisam htio produbljavati njegovu razočaranost, te sam izbjegao oštri odgovor i popričao s njime, ali je odgovor u konačnici bio sličan negativnom. No, mene to pitanje nije napustilo i ne znam po koji put sam čitao ponovno riječi te pjesme. Dominantnost riječi *stille*, toliko se urezala u ljude da čak i prečuju ostali dio teksta koji ipak ima, ne baš pretjeranu, otajstvenu dimenziju (premda je hrvatski prijevod nešto siromašniji od izvornika). Tako je ta pjesma poslužila i služi danas za nešto što joj nije bila prvotna namjera. Zanimljivo je i to da njemački tekst nastavlja: *Alles schläft, einsam wacht nur das traute heilige Paar*, dok je u engleskoj verziji osim slike tišine i slika izvornoga antagonizma: *svjetlostama (all is calm, all is bright)*. U svojem sam promišljanju zastao na antagonizmu tišine i buke, šutnje i govora. Taj ugodaj izvire iz čovjeka, ugodaj tišine puno je dublji u nama od običnoga opisa događaja; kao da dosiže arhetipsko u nama i sve ono što se može vrlo brzo sažeti u banalnost pojma 'romantika'.

Ulazeći dublje u izvorište Božića vidjet ćemo da, ako se već blagdan rađao na temelju jednoga antagonizma, onda je stvoren prvotno na antagonizmu tama-svjetlo. Preuzeta matrica tama-svjetlo izričaj je isprepletenosti mnogih kultura i religija. Prisjetimo se: ono što mi na Zapadu slavimo kao Božić, na Istoku, u isto vrijeme, dakle u IV. st. poslije Krista Crkva slavi kao *očitovanje, objavu, Epifaniju* ili Bogojavljenje. U početku je riječ o jednom te istom blagdanu. Tek će se kasnije, kada Zapad, odnosno Rim, preuzme blagdan Bogojavljenja, ta dva blagdana početi razlikovati.

Kako to da Božić slavimo baš toga datuma, premda ne znamo točno kada je Krist rođen? O slavlju Božića prvi puta čitamo u